

Birkat HaChama • ברכת החמה

To be said on Yom R'VI' (Wednesday), April 8th, '09 (Erev Pesach 5769)

The "requirement" is the b'racha below; all the rest has been added - before and after the b'racha - to help us appreciate and focus on the significance of this once-in-28-years "event". Earliest (and preferable) time to recite Birkat HaChama is just after the entire body of the sun is above the horizon - 6:25am will work for anywhere in Israel. Most poskim hold that Birkat HaChama should be said before the end of three hours into the day (9:30am in J'lem, check for other locations). Check with your Rav for specifics about what to do if the sun is obscured by clouds, what to do if you miss the 3-hour deadline, etc.

The set of p'sukim from B'reishit and from Yirmiyahu are presented in STAM font and with TROP-notes for those who want to read them that way. All the rest, much of which are taken from Tanach, are presented "Siddur style".

Most of what is presented here is based on the ArtScroll book on Birkat HaChama by Rabbi J. David Bleich. If you feel the need, you should consult with your Rav as to what to say and what to skip, if anything.

Most importantly, keep in mind that we have event-related, daily, weekly, monthly, and yearly ways of expressing our thanks and appreciation to G-d for the world He created and in which placed us. This is one of those... and a special one.

ויהי | נעם אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מֵאֲרֶת בְּרִקיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וְהָיָה לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם: וְהָיָה לְמֵאוֹרֹת בְּרִקיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאֲדִיר עַל־הָאָרֶץ וְיִהְיֶיבָן: וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמְּאֹר הַגָּדֹל לְמַמְשֵׁלֵת הַיּוֹם וְאֶת־הַמְּאֹר הַקָּטָן לְמַמְשֵׁלֵת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכְבִּים: וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרִקיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאֲדִיר עַל־הָאָרֶץ: וְלַמְּשֻׁלִּים בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וְלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב: וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם רִבְעִיעִי: בִּר' אִיד-יט

כֹּה | אָמַר ה' נִתֵּן שְׁמֵשׁ לְאֹר יוֹמָם וְזָקָת יָרֵחַ וְכּוֹכְבִּים לְאֹר לַיְלָה רִגְעֵי הַיּוֹם וַיְהִימוּ גְּלוֹי ה' אֲבֹתָיו שְׁמוֹ: אִם־יִמְשׁוּ הַזּוֹקִים הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם־ה' גַּם זָרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מִיָּדוֹת גְּלוֹי לְפָנַי כְּכִי־הַיָּמִים: כֹּה | אָמַר ה' אִם־יִמְדוּ שְׁמֵי־מַלְּאֲכָה וַיּוֹזְקֵרוּ מוֹסְדֵי־אָרֶץ לְמִטָּה גַּם־אֲנִי אֶמָּאֵס בְּכָל־זָרַע יִשְׂרָאֵל עַל־כִּי־אֲשַׁר עֲשִׂי נְאֻם־ה':

לֵה' מִמְּגֵדֵל וְזִנְאֵל שְׁעַר הַפִּנֵּה: וַיֵּצֵא עוֹד קוֹה [קו] הַמִּדְּהָה נִגְדוּ עַל גְּבַעַת גְּרָב וְנָסַב גְּעֵתָה: וְכִל־הַעֲמֵק הַפְּגָרִים | וְהִדְשֵׁן וְכִל־הַשְּׂרָמוֹת [הַשְּׂדֵמוֹת] עַד־נְזוּל קִדְרוֹן עַד־פְּנֵת שְׁעַר הַסּוּסִים מִזְרֹזְזָה קִדְשׁ לֵה' לֹא־יִנְתַּשׁ וְלֹא־יִהְרַס עוֹד לְעוֹלָם: ירמיהו לאלד-לט

וּמוֹשֵׁב יָקָרוּ בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל, וְשָׁכִינַת עֲזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים, הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד. אָמַת מְלַכְנוּ, אָפֶס זוֹלָתוֹ, כְּכָתוּב בְּתוֹרָתוֹ: וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבַבְךָ, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל, וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, אֵין עוֹד.

עַל כֵּן נִקְוָה לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ, לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֵרַת עֲזֶךָ, לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים מִן הָאָרֶץ, וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת יִפְרֹתוֹן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדִי, וְכָל בְּנֵי בְּשָׂר יִקְרָאוּ בְּשִׁמְךָ, לְהַפְנוֹת אֱלֹהֵיךָ כָּל רְשָׁעֵי אָרֶץ. יִפִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל, כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל בָּרֶךְ, תִּשְׁבַּע כָּל לְשׁוֹן. לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וַיִּפְלוּ, וְלִכְבוֹד שְׁמֶךָ יִקָּר יִתְנוּ, וַיִּקְבְּלוּ כָּל־אֶת עוֹל מַלְכוּתְךָ, וְתַמְלִךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמְּלָכוֹת שְׁלָךְ הֵיא, וְלַעוֹלָמִי עַד תַּמְלוּךְ בְּכָבוֹד, כְּפָתוּב בְּתוֹרָתְךָ, ה' יִמְלִךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וְנֹאמֶר, וְהָיָה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד, וְשָׁמוֹ אֶחָד.

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקֵשְׁיָא אוֹמֵר: רְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שְׁנֹאמֶר: ה' תַּפְּץ לְמַעַן צְדָקוֹ, יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֹּאדִיר.

Kaddish with a minyan only יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די ברא כרעותה, וימליך מלכותה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל, בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא, לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא, דאמירן בעלמא, ואמרו אמן. על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא קדישא הדין ודי בכל אתר ואתר. יהא להון ולכון שלמא רבא, חנא וחסדא ורחמין, וחיין אריכין, ומזוני רויחי, ופרקנא, מן קדם אבוהון די בשמיא (וארעא), ואמרו אמן. יהא שלמא רבא מן שמיא, וחיים (טובים) עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן. עשה שלום במרומי, הוא (ברחמיו) יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמַהֲלִילִים לְשֵׁם תַּפְאֵרְתְּךָ. בְּרִכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, עַל־שֶׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ וְהַגַּעַתָּנוּ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה לְבָרֶךְ בְּרַכַּת הוֹדָאָה זוֹ לְפָנֶיךָ.

וַיְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂכַשְׁם שׁוֹכַתְנוּ לְבָרֶךְ בְּרַכַּת הַחֲמָה בַּיּוֹם הַזֶּה, כֵּן הָאֵל הַחַי הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל־בְּרוּאָיו, כֵּן תַּחֲיֵנוּ וְתַקְיַמְנוּ וְתַחַנְנוּ וְתַזְכְּנוּ לְבָרֶךְ בְּרַכָּה זוֹ לְתַקּוּפוֹת הַחֲמָה הָאֲחֵרוֹת הַבָּאוֹת עֲלֵינוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמַחִים בְּכַנְיָן עֵירֶךְ וְשָׂשׂוֹם בְּעַבְדוּתְךָ. וְתֵן לָנוּ חַיִּים אֲרַפִּים, חַיִּים שֶׁל שְׁלוֹם, חַיִּים שֶׁל טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל בְּרַכָּה, חַיִּים שֶׁל פְּרֻסָּה טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל חֲלוּץ עֲצָמוֹת, חַיִּים שֵׁישׁ בְּהֶם יִרְאֵת יִרְאֵת חֲטָא: חַיִּים שְׂאִין בְּהֶם בּוֹשָׁה וְכִלְמָה, חַיִּים שֶׁל עֲשָׂר וְכָבוֹד לְעַבְדוּתְךָ וְלִירְאָתְךָ, חַיִּים שֶׁתְּהֵא כְּנוֹ אַהֲבַת תּוֹרָה וְיִרְאֵת שְׂמִים לְשִׁמְךָ, חַיִּים שֶׁתַּמְלֵא מִשְׁאֲלוֹת לְבַנּוֹ לְטוֹבָה לְעַבְדוּתְךָ וְלִירְאָתְךָ, וְתַזְכְּנוּ לְרֹאוֹת פְּנֵי מַשִּׁיחְךָ וְתַקִּים בְּנוֹ מִקְרָא שְׂכָתוּב עַל־יַד־נְבִיאְךָ, כְּאִמּוֹר: וְהָיָה אֹר־הַלְּבָבָה כְּאֹר הַזְּנוּפָה וְאֹר הַזְּנוּפָה יִהְיֶה שְׂבַע־עֶתִים כְּאֹר שְׂבַע־עֶת הַיָּמִים בַּיּוֹם זָבַשׁ יְהוָה אֶת־שִׁבְרָ עַמּוֹ וּבְמוֹזֵן מִכְּתוֹ יִרְפָּא: כֵּן יְהִי רְצוֹן.

הודו לה' כפי טוב כי לעולם חסדו: הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו: הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו: לעשה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו: לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו: לרקע הארץ על-המים כי לעולם חסדו: לעשה אורים גדלים כי לעולם חסדו: את-השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו: את-הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי לעולם חסדו:

[הנה אנחנו באים לברך על ראית החמה בתקופתה כמו שתקנו לנו תז"ל]

כי שמש | ומגן ה' אלהים חן וכבוד יתן ה' לא-ימנע טוב להלכים בתמים:

ייראוך עם-שמש ולפני ירח דור דורים:

הודינו לך | אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך:

וזרח להם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק:

הגידו השמים צדקו וראו כל-העמים כבודו:

הללויה | הללו את-ה' מן-השמים הללויה במרומים: הללויה כל-מלאכיו הללויה כל-צבאו [צבאיו]: הללויה שמש וירח הללויה כל-כוכבי אור: הללויה שמי השמים והמים אשר | מעל השמים: יהללו את-שם ה' כי הוא צוה ונבראו: ויעמידם לעד לעולם חק-נתן ולא יעבור:

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, עושה מעשה בראשית.

אנא, בכח גדלת ימינך, תתיר צרורה.

קבל רנת עמך, שגבנו, טהרנו, נורא.

נא גבור, דורשי יחודך, ככבת שמרם.

ברכם, טהרם, רחמם, צדקתך תמיד גמלם.

חסין קדוש, ברוב טובך, נהל עדתך.

יחיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתך.

שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעלמות.

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

למנצח בנגינת מזמור שיר: אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה: לדעת בארץ דרכך בכל-גוים שוועתך: יודוך עמים | אלהים יודוך עמים כלם: ישמחו וירננו לאמים כיתשפט עמים מישור ולאמים | בארץ תנחם סלה: יודוך עמים | אלהים יודוך עמים כלם: ארץ נתנה יבולה יברכנו אלהים אלהינו: יברכנו אלהים וייראו אותו כל-אפסי-ארץ:

למנצח מזמור לדוד: השמים מספרים כבוד-אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע: יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחזה-דעת: אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם: בכל-הארץ | יצא קום ובקצה תבל מליהם לשמש שם אהל בהם: והוא כחתן יצא מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארצה: מקצה השמים | מוצאו ותקופתו על-קצותם ואין נסתר מחמתו: תורת ה' תמימה משיבת נפש עדות ה' נאמנה מחכימת פתי: פקודי ה' ישירים משחיי-לב מצות ה' ברה מאירת עינים: יראת ה' | טהורה עומדת לעד משפטי-ה' אמת צדקו יחדו: הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים: גם-עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב: שגיאות מי-יבין מנסתרות נקני: גם מזדים | חשך עבדך אל-ימשלו-כי אז איתם ונקיתי מפשע רב: יהיו לרצון | אמרי-פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגאלי:

שיר למעלות אשא עיני אלהיהם מאין יבא עזרי: עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ: אל-יתן למוט רגלך אל-ינזם שמרך: הנה לא ינזם ולא יישן שומר ישראל: ה' שמרך ה' צלך על-יד ימינך: יומם השמש לא-יכפה וירח בלילה: ה' ישמרך מפל-רע ישמר את-נפשך: ה' ישמר-צאתך ובואך מעתה ועד-עולם:

תנו רבנן: הרואה חמה בתקופתה... אומר "ברוך עושה בראשית ואימת הווי - אומר אבינו: כל עשרים ושמונה שנים, והדר מחזור, ונפלה תקופת ניסן בשבתאי באורחא דתלת נהי ארבע.

שמש אומר: "שמש ירח עמד זבלה לאור חציך יהלכו לנגה ברק חנתך." ואומר: "קומי אורי כפי-בא אורך וכבוד ה' עליך זרח:" פרק שירה

אל אדון על כל המעשים, ברוך ומברך בפי כל נשמה, גדלו וטובו מלא עולם, דעת ותבונה סבבים אותו. המתגאה על חיות הקדש, ונהדר בכבוד על המרפכה, זכות ומישור לפני כסאו, חסד ורחמים לפני כבודו. טובים מאורות שברא אלהינו, יצרם בדעת בבינה ובהשכל, כח וגבורה נתן בהם, להיות מושלים בקרב תבל. מלאים זיו ומפיקים נגה, נאה זיום בכל העולם, שמחים בצאתם ושישים בבואם, עשים באימה רצון קונם. פאר וכבוד נותנים לשמו, צהלה ורנה לזכר מלכותו, קרא לשמש וירח אור, ראה והתקין צורת הלבנה. שבח נותנים לו כל צבא מרום, תפארת וגדלה, שרפים ואופנים וחיית הקדש.

שמך ה' אלהינו יתקדש, וזכרך מלכנו יתפאר בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. תתברך מושיענו על שבח מעשה ידיך, ועל מאורי אור שעשית, יפארוך סלה:

עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדלה ליוצר בראשית, שלא עשנו כגויי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה, שלא שם חלקנו בהם, וגרלנו ככל המזנם, שהם משתחווים להכל וריק, ומתפללים אל אל לא יושיע, ואנחנו כורעים ומשתחווים ומודים, לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה שמים ויסד ארץ,